

TẬP ĐỌC - KỂ CHUYỆN
MỒ CÔI XỬ KIỆN
(2 tiết)

I - MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

A - TẬP ĐỌC

1. Rèn kĩ năng đọc thành tiếng :

– Chú ý các từ ngữ : *vùng quê nọ, nông dân, công đường, vệt rún, miếng cơm nắm, hít hương thơm, giã nẩy, trả tiền, lạch cạch, phiên xử,...*

– Biết đọc phân biệt lời dẫn chuyện với lời các nhân vật (chủ quán, bác nông dân, Mồ Côi), đọc đúng lời thoại giữa ba nhân vật.

2. Rèn kĩ năng đọc – hiểu :

– Hiểu nghĩa các từ khó được chú thích ở cuối bài (*công đường, bồi thường*).

– Hiểu nội dung câu chuyện : Ca ngợi sự thông minh của Mồ Côi. Mồ Côi đã bảo vệ được bác nông dân thật thà bằng cách xử kiện rất thông minh, tài trí và công bằng.

B - KỂ CHUYỆN

1. Rèn kĩ năng nói : Dựa vào trí nhớ và tranh minh hoạ, HS kể lại được toàn bộ câu chuyện *Mồ Côi xử kiện* – kể tự nhiên, phân biệt lời các nhân vật.

2. Rèn kĩ năng nghe.

II - ĐỒ DÙNG DẠY - HỌC

Tranh minh hoạ truyện trong SGK (tranh phóng to – nếu có).

III - CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY - HỌC

TẬP ĐỌC

A - KIỂM TRA BÀI CŨ

Hai HS tiếp nối nhau đọc truyện *Ba điều ước* và trả lời câu hỏi 4 (SGK) : *Nếu có ba điều ước, em sẽ ước những gì ?*

B - DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Truyện *Mồ Côi xử kiện* các em đọc hôm nay là một truyện cổ tích rất hay của dân tộc Nùng. Qua câu chuyện này, các em sẽ thấy chàng nông dân có tên

là Mồ Côi xử kiện rất thông minh, làm cho mọi người có mặt trong phiên xử phải ngạc nhiên, bất ngờ như thế nào.

2. Luyện đọc

a) GV đọc diễn cảm toàn bài

Chú ý đọc phân biệt lời các nhân vật :

Giọng kể của người dẫn truyện : khách quan.

Giọng chủ quán : vu vạ, thiếu thật thà.

Giọng bác nông dân : phân trần, thật thà (khi kể lại sự việc) ; ngạc nhiên, giãy nảy lên (khi nghe lời phán của Mồ Côi đòi bác phải trả tiền cho chủ quán).

Giọng Mồ Côi : nhẹ nhàng, thản nhiên (khi hỏi han chủ quán và bác nông dân) ; nghiêm nghị (khi yêu cầu bác nông dân phải xóc bạc, chủ quán phải chăm chú nghe) ; lời phán cuối cùng rất oai, giấu một nụ cười hóm hỉnh.

(GV đọc xong, HS quan sát tranh minh hoạ trong SGK : chàng Mồ Côi ngồi trên ghế quan toà xử vụ kiện.)

b) GV hướng dẫn HS luyện đọc kết hợp giải nghĩa từ

– HS tiếp nối nhau đọc từng câu trong mỗi đoạn. GV giúp những HS đọc sai sửa lỗi phát âm.

– Đọc từng đoạn trước lớp.

+ HS tiếp nối nhau đọc 3 đoạn trong bài. GV nhắc nhở các em nghỉ hơi rõ, rành rẽ sau các dấu hai chấm và chấm xuống dòng ở các đoạn đối thoại.

+ GV giúp HS hiểu các từ ngữ được chú giải trong bài. Giải nghĩa thêm từ *mồ côi* (người bị mất cha [mẹ] hoặc cả cha lẫn mẹ khi còn bé. Chàng trai trong truyện bị mất cả cha lẫn mẹ nên được đặt tên là Mồ Côi. Tên này thành tên riêng của chàng nên viết hoa). Yêu cầu HS đặt câu với từ *bồi thường*. (VD : Bác lái xe tải phải *bồi thường* 2 triệu đồng cho người chủ chiếc xe bị bác đâm phải.)

– Đọc từng đoạn trong nhóm.

– + Ba nhóm HS tiếp nối nhau thi đọc ĐT 3 đoạn.

+ Một HS đọc cả bài.

3. Hướng dẫn HS tìm hiểu bài

– HS đọc thầm đoạn 1, trả lời các câu hỏi :

+ *Câu chuyện có những nhân vật nào ?* (Chủ quán, bác nông dân, Mồ Côi).

+ *Chủ quán kiện bác nông dân về việc gì ?* (Về tội bác vào quán hít mùi thơm của lợn quay, gà luộc, vịt rán mà không trả tiền.)

GV : Vụ án thật khó phân xử, phải xử sao cho công bằng, bảo vệ được bác nông dân bị oan, làm cho chủ quán bẽ mặt mà vẫn phải "tâm phục, khẩu phục".

- Một HS đọc đoạn 2, cả lớp đọc thầm, trả lời :
 - + *Tìm câu nêu rõ lí lẽ của bác nông dân. (Tôi chỉ vào quán ngói nhờ để ăn miếng cơm nắm. Tôi không mua gì cả.)*
 - + *Khi bác nông dân nhận có hít hương thơm của thức ăn trong quán, Mô Côi phán thế nào ? (Bác nông dân phải bồi thường, đưa 20 đồng để quan toà phân xử)*
 - + *Thái độ của bác nông dân thế nào khi nghe lời phán xử ? (Bác giãy nảy lên : Tôi có đụng chạm gì đến thức ăn trong quán đâu mà phải trả tiền ?)*
- HS đọc thầm đoạn 2 và 3, trả lời các câu hỏi :
 - + *Tại sao Mô Côi bảo bác nông dân xóc 2 đồng bạc đủ 10 lần ? (Xóc 2 đồng bạc 10 lần mới đủ số tiền 20 đồng)*
 - + *Mô Côi đã nói gì để kết thúc phiên toà ? (Bác này đã bồi thường cho chủ quán đủ số tiền : Một bên “hít mùi thịt”, một bên “nghe tiếng bạc”. Thế là công bằng). → GV : Mô Côi xử trí thật tài tình, công bằng đến bất ngờ làm cho chủ quán tham lam không thể cãi vào đâu được và bác nông dân chắc là rất sung sướng, thờ phào nhẹ nhõm.*
- *Em hãy thử đặt tên khác cho truyện. (HS phát biểu. Các em có thể đặt những tên như : Vị quan toà thông minh / Phiên xử thú vị / Bề mặt kẻ tham lam / Ăn “hơi” trả “tiếng” / ...)*

4. Luyện đọc lại

- Một HS khá, giỏi đọc đoạn 3.
- Hai tốp HS (mỗi tốp 4 em) tự phân các vai (người dẫn chuyện, chủ quán, bác nông dân, Mô Côi) thi đọc truyện trước lớp.
- Cả lớp và GV nhận xét, bình chọn bạn và nhóm đọc tốt.